

Abban az esetben, ha a másod- vagy harmadfokú bíróság, illetőleg a Kúria az elsőfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, a megismételt eljárásra utasított bíróság a hatáskörét és illetékességét úgy köteles vizsgálni, hogy az iratok bíróságra érkezési időpontjának nem a vádirat benyújtását, hanem a hatályon kívül helyezést követően az iratoknak a megismételt eljárást lefolytató bíróságra érkezését tekinti.

Amennyiben az eljárási törvény új hatásköri vagy illetékességi szabályt megállapító rendelkezésének hatálybalépése előtt meghozott határozat hatályon kívül helyezésére került sor, a megismételt eljárást az új szabály szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság folytatja le, kivéve, ha az ügy iratai a megismételt eljárás lefolytatására az új hatásköri vagy illetékességi szabály hatálybalépése előtt érkeztek a bíróságra [Be. 605. § (4) és (5) bek.].

- [1] Az I. r. vádlott és társai ellen a nyomozó ügyészség vádiratában hivatali vesztegetés elfogadásának büntette miatt emelt vádat az F.-i Törvényszék előtt.
- [2] Az eljárás lefolytatására az Országos Bírósági Hivatal Elnöke az ügy ésszerű időn belül való elbírálásának biztosítása érdekében – a Bszi. 62. § (1) bekezdése, valamint az Országos Bírói Tanács 58/2012. (IX. 17.) OBT határozata szerinti elvek figyelembe vételével – a Z.-i Törvényszéket jelölte ki.
- [3] A Z.-i Törvényszék a büntetőeljárást lefolytatta, a bizonyítási eljárás befejezését követően azonban – figyelemmel a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatra – az ügyet a megítélése szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező F.-i Törvényszékhez tette át.
- [4] Az F.-i Törvényszék illetékessége hiányát állapította meg.
- [5] A különböző ítélőtáblák illetékességi területéhez tartozó törvényszékek között felmerült negatív illetékességi összeütközés kapcsán a Kúria hozott határozatot, és a büntetőeljárás lefolytatására – a Be. 308. § (3) bekezdésére alapított – végzésével a Z.-i Törvényszéket jelölte ki.
- [6] Az ügyben a Z.-i Törvényszék 2014. szeptember 17. napján ügydöntő határozatot hozott, melyet a P.-i Ítélőtábla a 2016. január 19. napján a II., III., IV., VI., VII., XIII. és XIV. r. vádlottakra vonatkozó részében hatályon kívül helyezett és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [7] A megismételt eljárásban a Z.-i Törvényszék a tárgyalás előkészítése során a Be. 2014. január 1. napjától hatályos módosítására figyelemmel megállapította illetékessége hiányát és az ügyet a K.-i Törvényszék Katonai Tanácsához rendelte áttenni.

- [8] A törvényszék végzése ellen bejelentett fellebbezések folytán másodfokon eljáró P.-i Ítéltábla 2016. július 28. napján meghozott végzésével a Z.-i Törvényszék határozatát megváltoztatta, és az ügyet a megítélése szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező F.-i Törvényszék Katonai Tanácsához tette át.
- [9] Végzését azzal indokolta, hogy a Be. 605. § (3) és (4) bekezdésére figyelemmel a hatályon kívül helyezést követően a megismételt eljárásra utasított bíróság köteles a hatáskörét és illetékességét az iratok visszaérkezésekor úgy vizsgálni, mintha az iratok akkor érkeztek volna a bíróságra, ezért helyesen járt el és állapította meg a Z.-i Törvényszék, hogy a hatásköri szabályok változására tekintettel az ügyben katonai tanácsnak kell eljárnia. Ugyanakkor a végzés szerint tévesen jutott a törvényszék arra a következtetésre, hogy a Kúria korábbi kijelölő határozatára figyelemmel a K.-i Törvényszék Katonai Tanácsa rendelkezik az ügyben illetékességgel, mivel a Kúria ezen határozatát nem a Be. 17. §-a szerinti általános illetékességi szabályok, hanem a megelőzés elve alapján hozta meg, a bizonyítási eljárás megismétlése folytán azonban ennek nincs jelentősége; így az általános szabályok szerint az ügy elbírálására az a bíróság rendelkezik illetékességgel, melynek területén a bűncselekményt elkövették; ez pedig jelen esetben az F.-i Törvényszék Katonai Tanácsa.
- [10] Az F.-i Törvényszék Katonai Tanácsa a 2016. augusztus 18. napján meghozott végzésével ugyancsak megállapította illetékessége hiányát.
- [11] Álláspontja szerint a Kúria 2014. április 16. napján meghozott kijelölő határozatára tekintettel a Z.-i Törvényszék illetékessége rögzült, az időközben bekövetkezett törvénymódosítás folytán csak a hatásköri szabályok változtak, az azonban az illetékességi szabályokra nincs kihatással, így a Z.-i Törvényszék helyett a K.-i Törvényszék Katonai Tanácsa jogosult az ügyben eljárni.
- [12] Ezért az eljáró bíróság kijelölése végett az ügy iratait felterjesztette a Kúriához.
- [13] A Legfőbb Ügyészség – az ítéltábla végzésében foglalt indokokkal egyetértve – az F.-i Törvényszék Katonai Tanácsának kijelölésére tett indítványt.
- [14] Az F.-i Törvényszék Katonai Tanácsának álláspontja nem, ezzel szemben a P.-i Ítéltábla álláspontja helyes.
- [15] A Be. hatálybalépéséről szóló rendelkezés szerint akkor, ha az ügy iratai a törvény hatálybalépését megelőzően érkeztek a bíróságra, az időközben bekövetkezett hatásköri vagy illetékességi változások a folyamatban lévő ügyet nem érintik, azt a korábbi törvény szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság bírálja el [Be. 605. § (3) bek.].

Ugyanakkor a Be. 605. § (4) bekezdése szerint abban az esetben, ha a másodfokú bíróság, illetőleg az ítélőtábla vagy a Kúria az elsőfokú bíróságnak a törvény hatálybalépése előtt meghozott határozatát helyezi hatályon kívül, a megismételt eljárást – az (5) bekezdés szerinti kivétellel – az új törvény szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság folytatja le; az (5) bekezdés szerint ez alól kivételt jelent az, amikor az ügy iratai a megismételt eljárás lefolytatására az új hatásköri vagy illetékességi szabály hatálybalépése előtt érkeztek a bírósághoz.

- [16] Azaz az bír jelentőséggel, hogy a megismételt eljárásra utasított bírósághoz mikor érkeznek az ügy iratai.
- [17] Így az ítélőtábla helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a jogszabályi változásokat figyelembe véve a megismételt eljárásra utasított bíróság a hatáskörét és illetékességét úgy köteles vizsgálni, hogy az iratok bíróságra érkezése időpontjának nem a vádirat benyújtását, hanem a hatályon kívül helyezést követően az iratoknak a megismételt eljárást lefolytató bíróságra érkezését tekinti.
- [18] Az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódó más törvények módosításáról szóló 2013. évi CLXXXVI. törvény 66. §-a a Be. 470. § (1) bekezdés c) pontját megváltoztatva a katonai büntetőeljárás hatálya alá vonta a rendőrség, az Országgyűlési Őrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja által a szolgálati helyen, illetve a szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekményeket is. A módosító rendelkezés 2014. január 1. napján lépett hatályba.
- [19] Az alapügy iratai 2012. november 14. napján érkeztek a Z.-i Törvényszékre, az ügyben a törvényszék 2014. szeptember 17. napján hozott ügydöntő határozatot, aminek hatályon kívül helyezésére 2016. január 19. napján került sor.
- [20] A megismételt eljárás lefolytatására az ügy iratai 2016. március 1. napján – tehát a hatásköri változások hatályba lépését követően – érkeztek a törvényszékre.
- [21] Ezért a Z.-i Törvényszék helyesen állapította meg, hogy nem rendelkezik a megismételt eljárás lefolytatására hatáskörrel.
- [22] Tévedett ugyanakkor mind a Z.-i Törvényszék, mind az F.-i Törvényszék, amikor azt állapította meg, hogy az eljárás lefolytatására – a Kúria kijelölő határozata folytán – a Z.-i Törvényszék helyett a K.-i Törvényszék Katonai Tanácsa illetékes.
- [23] A Be. 19. §-a szerint a bíróság a hatáskörét és illetékességét hivatalból vizsgálja az eljárás egésze alatt.

- [24] A Be. 17. § (1) bekezdésében meghatározott általános illetékességi szabály szerint az eljárásra az a bíróság illetékes, amelynek területén a bűncselekményt elkövették. A Be. 308. § (1) bekezdése szerint az ügy áttételének akkor, ha a bíróság a tárgyalás megkezdését követően észleli illetékessége hiányát, csak abban az esetben van helye, ha az ügy elbírálására más bíróságnak kizárólagos illetékessége van [Be. 17. § (5)-(6) bek.]. Ezzel szemben akkor, ha a tárgyalás előkészítése során észleli illetékessége hiányát, az ügyet át kell tennie az illetékességgel rendelkező bírósághoz.
- [25] Az alapügyben első fokon eljáró Z.-i Törvényszéket a Kúria jelölte ki a Be. 308. § (1) bekezdése alapján, annak ellenére, hogy a Z.-i Törvényszék illetékességét megalapozó egyéb körülmény az ügyben nem merült fel.
- [26] Miután a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásra utasított bíróság a hatáskörének és illetékességének vizsgálatát szintén köteles a tárgyalás előkészítése során elvégezni, az fel sem merülhet, hogy a bíróság illetékességét a Be. 308. § (1) bekezdése alapozza meg. Ezért téves az F.-i Törvényszék azon álláspontja, hogy a Kúria kijelölő határozata folytán a Z.-i Törvényszék illetékessége rögzült a megismételt eljárásban is és más bíróság illetékességét csak a Be. 17. § (5)-(6) bekezdése szerinti kizárólagos illetékességi szabály alapozná meg.
- [27] Olyan egyéb körülmény pedig, mely a K.-i Törvényszék Katonai Tanácsának illetékességét az ügyben megalapozná, egyáltalán nem merült fel.
- [28] Mivel az ügyben – annak tárgyára figyelemmel – csak katonai tanács járhat el és az általánostól eltérő illetékességi szabály az elkövetés helye szerinti – hatáskörrel rendelkező – bíróságon kívül más bíróság illetékességét nem alapozza meg, az F.-i Törvényszék Katonai Tanácsa illetékes eljárni.
- [29] A bíróság kijelöléséről a Be. 20. § (2) bekezdés c) pontja alapján a Kúria dönt, ha a hatásköri vagy illetékességi összeütközés különböző ítéletáblákhoz tartozó törvényszékek között merült fel.
- [30] Ezért a Kúria ezen rendelkezés alapján eljárva, a fenti indokokra tekintettel az eljárás lefolytatására az F.-i Törvényszék Katonai Tanácsát jelölte ki.
- [31] A Be. 3. § (4) bekezdésére figyelemmel a végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.
- (Kúria Bkk. I. 1.327/2016.)